

1. ΚΕΙΜΕΝΟ:

Πωλ Ελύαρ: «**Να κοιμάσαι**»
(Ν.Ε.Λ. Β΄ Λυκείου, Α37, σσ. 148-149)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία:

1. Χαρακτηριστικό της ποίησης του Ελύαρ είναι το υπερρεαλιστικό στοιχείο, που τον ανάγει στους σημαντικότερους εκπροσώπους του υπερρεαλιστικού κινήματος. Ποια στοιχεία υπερρεαλισμού διακρίνετε στο συγκεκριμένο ποίημα;
2. Ο Οδυσσέας Ελύτης, γράφει στα «*Ανοιχτά χαρτιά*» για την ποίηση του Ελύαρ ότι του «*προκαλεί άμεσα τη συγκίνηση, καθώς συγκλονίζει ολόκληρο τον ανθρώπινο ψυχισμό*». Ποια σημεία του ποιήματος θεωρείτε ότι προκαλούν συγκίνηση;
3. Οι υπερρεαλιστές προβάλλουν συχνά στην ποίησή τους το ερωτικό στοιχείο. Πώς φαίνεται αυτό στο συγκεκριμένο ποίημα;
4. Στοιχείο της υπερρεαλιστικής ποίησης είναι η πλούσια εικονογραφία. Δικαιολογήστε την άποψη αυτή μέσα από το συγκεκριμένο ποίημα.

2.2. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάψευση μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (υφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Ποιες αποσπασματικές εικόνες χρησιμοποιεί ο ποιητής για να προβάλλει το ερωτικό στοιχείο στο ποίημα «Να κοιμάσαι»;
2. Το πρόσωπο για το οποίο γίνεται λόγος και που ο ποιητής εύχεται ή ελπίζει να κοιμάται δεν υποδηλώνεται, αλλά συντίθεται από συγκεκριμένες εικόνες. Ποιες είναι αυτές οι εικόνες και τι εξυπηρετούν;
3. Πώς δηλώνει ο ποιητής τα αισθήματά του καθώς παρακολουθεί το πρόσωπο που κοιμάται;

4. Πώς εικονοποιείται στο ποίημα το κακό, από το οποίο το ερωτικό πρόσωπο απομακρύνεται ταξιδεύοντας μέσα στο όνειρο;
5. Σε ποια φυσικά χαρακτηριστικά αναφέρεται ο ποιητής για να αναδείξει την ομορφιά του προσώπου που κοιμάται;
6. «Κανένα ποίημα του Ελύάρ δεν πραγματεύεται τίποτε το καθορισμένο», γράφει ο Οδ. Ελύτης. Συμφωνείτε με αυτή την άποψη κρίνοντας από το συγκεκριμένο ποίημα;
7. Στο συγκεκριμένο ποίημα εικονοποιείται η απουσία, η στέρηση. Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί ο ποιητής για να το πετύχει;
8. Στον Ελύάρ είναι χαρακτηριστική η συγκινησιακή χρήση της γλώσσας της οποίας ο ρόλος είναι να αναδείξει και να εκφράσει αισθήματα. Πώς αποδεικνύεται αυτό μέσα στο συγκεκριμένο ποίημα;
9. «Να κοιμάσαι»: σχολιάστε τη λειτουργία της προστακτικής στην αρχή του ποιήματος.

2.3 Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. «Να κοιμάσαι με τον ήλιο στο ένα μάτι και με το φεγγάρι στο άλλο»: πώς αισθητοποιείται η ομορφιά στους συγκεκριμένους στίχους;
2. «Πεντάμορφη σαν το γύρο του κόσμου»: σχολιάστε τη λειτουργία του συγκεκριμένου στίχου στο ποίημα.
3. «Να φεύγεις και να χάνεσαι μέσα από τους κλώνους των καπνών και τους καρπούς του ανέμου»: τι συμβολίζουν, κατά τη γνώμη σας, τα στοιχεία αυτά, από τα οποία ο ποιητής εύχεται να απομακρυνθεί το αγαπημένο του πρόσωπο;
4. Τι εμποδίζει το αγαπημένο πρόσωπο να ταξιδέψει στη χώρα του ύπνου;
5. «Με μian έγνοια τη στερνή στην καινούργια σου όψη επάνω»: ποια φαντάζεστε ότι μπορεί να είναι η τελευταία φροντίδα που απασχολεί τον άνθρωπο που «χάνεται» μέσα στο όνειρο;

2.4. Σχολιασμός αδιδακτου λογοτεχνικού κειμένου:

Οδ. Ελύτης, «Μαρίνα των βράχων»

*«Στυλωμένη στους βράχους δίχως χτες και αύριο
Στους κινδύνους των βράχων με τη χτενισιά της θύελλας
θ' αποχαιρετήσεις το αίνιγμά σου»*

1. Να συγκρίνετε τους στίχους αυτούς του Ελύτη (από τη «Μαρίνα των βράχων») με το δεύτερο μέρος του ποιήματος του Ελύτη.
2. Αφού διαβάσετε το ποίημα του Ράινερ Μαρία Ρίλκε «Σβήσε τα μάτια μου» (Α29, σ. 123) να το παραβάλετε με το ποίημα του Ελύτη ως προς το αίσθημα που εκφράζεται.

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Να συγκεντρώσετε τις οπτικές και τις ακουστικές εικόνες που υπάρχουν στο ποίημα «Να κοιμάσαι» του Ελύτη και να τις περιγράψετε σε ένα δικό σας κείμενο που θα έχει τίτλο «Ο ρόλος της εικονοποιίας σε ένα υπερρεαλιστικό ποίημα» (250 λέξεις).

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Αφού διαβάσετε το κείμενο του Οδυσσέα Ελύτη για τον Πωλ Ελύτη [Ανοιχτά χαρτιά, Επίμετρο σσ. 613-619] να συγκεντρώσετε τις απόψεις του ποιητή για τον Ελύτη σε ένα περιληπτικό δοκίμιο 250 περίπου λέξεων.
2. Να αναζητήσετε ποιήματα σύγχρονων Ελλήνων ποιητών (π.χ. Ελύτης), με θέμα τον έρωτα και τον τρόπο με τον οποίο πραγματεύονται το θέμα αυτό.

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κριτήριο για ωριαία γραπτή δοκιμασία (45 λεπτά περίπου)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: .....

ΤΑΞΗ: ..... ΤΜΗΜΑ: .....

ΜΑΘΗΜΑ: Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία

Πωλ Ελύάρ, «**Να κοιμάσαι**»

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ: .....

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Με ποιες εικόνες ο ποιητής προβάλλει την ομορφιά στο συγκεκριμένο ποίημα.

.....

Μονάδες 4

2. Ποια υπερρεαλιστικά στοιχεία διακρίνετε στο ποίημα του Ελύάρ;

.....

Μονάδες 4

3. Σχολιάστε τη λειτουργία της προστακτικής στην αρχή του ποιήματος.

.....

Μονάδες 4

4. Είναι τελικά, κατά τη γνώμη σας, ο έρωτας «το αντιστάθμισμα της απελπισίας»;

.....

Μονάδες 4

5. Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί εδώ ο ποιητής για να εικονοποιήσει το πρόσωπο που αγαπά;

.....

Μονάδες 4